

Kryteria przyznawania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na kształcenie ustawiczne w 2021 roku

I. PODSTAWY PRAWNE I DEFINICJE

1. Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1409 z późn. zm.), zwana dalej „ustawą”.
2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie przyznawania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego (Dz. U. z 2018 r., poz. 117 z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem”.
3. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352/1 z 24.12.2013).
4. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, s. 9) wraz z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 2019/316 z dnia 21 lutego 2019 r. (Dz. Urz. UE L 51 I z 22.02.2019, s. 1).
5. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. Urz. UE L 190/45 z 28.06.2014).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (Dz. U. z 2010 r. Nr 53, poz. 311, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 708).

2. Definicje

Ilekcroć w niniejszych kryteriach jest mowa o:

Krajowym Funduszu Szkoleniowym (KFS) - oznacza to środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego przeznaczone na finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracodawców i pracowników. Głównym celem KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki;

Pracodawcy – oznacza to jednostkę organizacyjną, chociażby nie posiadała osobowości prawnej, a także osobę fizyczną, jeżeli zatrudnia, co najmniej jednego

pracownika, o których mowa w art. 2 ust 1 pkt 25 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;

Pracowniku – oznacza to osobę fizyczną zatrudnioną przez pracodawcę na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę, zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy;

Mikroprzedsiębiorcy - oznacza to przedsiębiorcę, który zatrudnia mniej niż 10 pracowników* i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 milionów euro;

Małym przedsiębiorcy - oznacza to przedsiębiorcę, który zatrudnia mniej niż 50 pracowników* i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 milionów euro;

Średnim przedsiębiorcy – oznacza to przedsiębiorcę, który zatrudnia mniej niż 250 pracowników* i którego roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 milionów euro;

Pomocy de minimis – oznacza to pomoc przyznaną temu samemu podmiotowi gospodarczemu w okresie 3 lat podatkowych (lata obrotowe stosowane przez przedsiębiorstwo w danym państwie członkowskim), która łącznie z pomocą udzieloną na podstawie wniosku nie przekroczy równowartości 200 000 euro, w stosunku do podmiotu prowadzącego działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów - 100 000 euro oraz w stosunku do przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w zakresie produkcji produktów rolnych - 15 000 euro. Wartość pomocy jest wartością brutto, co oznacza, że nie uwzględnia się potrąceń z tytułu podatków ani innych opłat.

* Liczba zatrudnionych osób odpowiada liczbie rocznych jednostek pracy (RJP), to jest liczbie pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w obrębie danego przedsiębiorstwa lub w jego imieniu w ciągu całego uwzględnianego roku referencyjnego. Praca osób, które nie przepracowały pełnego roku, osób, które pracowały w niepełnym wymiarze godzin, bez względu na długość okresu zatrudnienia, lub pracowników sezonowych jest obliczana jako część ułamkowa RJP. W skład personelu wchodzi: pracownicy, osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego, właściciele – kierownicy, partnerzy prowadzący regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiący z niego korzyści finansowe. Praktykanci lub studenci odbywający szkolenie zawodowe na podstawie umowy o praktyce lub szkoleniu zawodowym nie wchodzi w skład personelu. Nie wlicza się okresu trwania urlopu macierzyńskiego ani wychowawczego.

Przeciętnym wynagrodzeniu - należy przez to rozumieć przeciętne wynagrodzenie w poprzednim kwartale, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Kursie – należy przez to rozumieć pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych potrzeb do wykonywania pracy.

Realizatorze kształcenia ustawicznego – należy przez to rozumieć instytucję lub uczelnię, którą Pracodawca wybierze do przeprowadzenia kursu, egzaminu, studiów podyplomowych.

Instytucja szkoleniowa musi posiadać dokument, na podstawie którego prowadzi pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego.

Urzędzie – należy przez to rozumieć Powiatowy Urząd Pracy w Pile.

II. WARUNKI UBIEGANIA SIĘ O ŚRODKI Z KFS

1. Podmioty uprawnione

O środki z KFS może wystąpić każdy pracodawca w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia (...), czyli podmiot zatrudniający pracowników na podstawie umowy o pracę, mający swoją siedzibę albo prowadzący działalność na terenie powiatu pilskiego, zamierzający inwestować w podnoszenie swoich własnych kompetencji lub kompetencji swoich pracowników, przy uwzględnieniu obecnych lub przyszłych potrzeb pracodawcy oraz obowiązujących priorytetów wydatkowania środków KFS.

Nie jest pracodawcą podmiot prowadzący działalność gospodarczą i niezatrudniający pracowników w ramach umowy o pracę, współpracujący wyłącznie ze współmałżonkiem, zatrudniający osoby na podstawie umowy o dzieło.

2. Priorytety wydatkowania KFS w roku 2021 określone przez Ministra właściwego ds. pracy :

1. Wsparcie kształcenia ustawicznego osób zatrudnionych w firmach, które na skutek obostrzeń zapobiegających rozprzestrzenianiu się choroby COVID-19, musiały ograniczyć swoją działalność.
2. Wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników służb medycznych, pracowników służb socjalnych, psychologów, terapeutów, pracowników domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych, prywatnych domów opieki oraz innych placówek dla seniorów/osób chorych/niepełnosprawnych, które bezpośrednio pracują z osobami chorymi na COVID-19 lub osobami z grupy ryzyka ciężkiego przebiegu tej choroby.
3. Wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w powiecie pilskim zawodach deficytowych według „Barometru zawodów” (prognozy na 2021 r.).
4. Wsparcie kształcenia ustawicznego osób po 45. roku życia.
5. Wsparcie kształcenia ustawicznego osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem.

6. Wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy, w tym także technologii i narzędzi cyfrowych.
7. Wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które nie posiadają świadectwa ukończenia szkoły lub świadectwa dojrzałości.
8. Wsparcie realizacji szkoleń dla instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego.

Ad. 1

Priorytet nr 1

Do wsparcia w ramach tego priorytetu mają prawo wszyscy pracodawcy, na których zostały nałożone ograniczenia, nakazy i zakazy w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej ustanowione w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, określone w przepisach wydanych na podstawie przytoczonych niżej art. 46a i art. 46b pkt 1-6 i 8-12 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2020 r. poz. 1845 i 2112), które przyjęły brzmienie:

Art. 46a: W przypadku wystąpienia stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego o charakterze i w rozmiarach przekraczających możliwości działania właściwych organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia, na podstawie danych przekazanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw administracji publicznej, Głównego Inspektora Sanitarnego oraz wojewodów:

- 1) zagrożony obszar wraz ze wskazaniem rodzaju strefy, na którym wystąpił stan epidemii lub stan zagrożenia epidemicznego,
- 2) rodzaj stosowanych rozwiązań – w zakresie określonym w art. 46b – mając na względzie zakres stosowanych rozwiązań oraz uwzględniając bieżące możliwości budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 46b: W rozporządzeniu, o którym mowa w art. 46a, można ustanowić:

- 1) ograniczenia, obowiązki i nakazy, o których mowa w art. 46 ust. 4,
- 2) czasowe ograniczenie określonych zakresów działalności przedsiębiorców,
- 3) czasową reglamentację zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły,
- 4) obowiązek poddania się badaniom lekarskim oraz stosowaniu innych środków profilaktycznych i zabiegów przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie,
- 5) obowiązek poddania się kwarantannie,
- 6) miejsce kwarantanny,
- 7) (uchylony),
- 8) czasowe ograniczenie korzystania z lokali lub terenów oraz obowiązek ich zabezpieczenia,
- 9) nakaz ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, terenów i obiektów,
- 10) nakaz lub zakaz przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach,

- 11) zakaz opuszczania strefy zero przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie,
- 12) nakaz określonego sposobu przemieszczania się,
bądź wynikające z obostrzeń nałożonych przez władze samorządowe.

Dofinansowane formy kształcenia ustawicznego mają wspomagać wprowadzenie zmian umożliwiających utrzymanie się na rynku lub pozwalających uniknąć zwolnień. Warunkiem skorzystania z priorytetu nr 1 jest złożenie przez pracodawcę pisemnego oświadczenia według załącznika A do wniosku.

Ad. 2

Priorytet nr 2

Środki KFS w ramach niniejszego priorytetu przeznaczone są na wsparcie kształcenia osób pracujących z chorymi na COVID-19 lub osobami należącymi do grupy ryzyka ciężkiego przebiegu COVID takich jak osoby przewlekłe chore, w podeszłym wieku, bezdomne itp. W ramach priorytetu nr 2 do szkoleń można zaliczyć również szkolenia typu radzenie sobie ze stresem, praca z trudnym pacjentem itp.

Warunkiem skorzystania z priorytetu nr 2 jest złożenie przez pracodawcę pisemnego oświadczenia według załącznika B do wniosku.

Ad. 3

Priorytet nr 3

Przyjęte sformułowanie niniejszego priorytetu pozwala na sfinansowanie kształcenia ustawicznego w zakresie umiejętności ogólno-zawodowych (w tym tzw. kompetencji miękkich), o ile powiązane są one z wykonywaniem pracy w zawodzie deficytowym. Kluczową rolę odgrywa uzasadnienie odbycia kształcenia ustawicznego. Wnioskodawca, który chce spełnić wymagania niniejszego priorytetu powinien udowodnić, że wskazana forma kształcenia ustawicznego dotyczy zawodu deficytowego **na terenie powiatu pilskiego**.

Pracodawca wnioskujący o dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników zatrudnionych na terenie innego powiatu lub województwa niż siedziba powiatowego urzędu pracy, w którym składany jest wniosek o dofinansowanie, powinien wykazać, że zawód jest deficytowy dla miejsca wykonywania pracy. W trakcie rozpatrywania wniosku Urząd analizuje sytuację powiatu właściwego dla miejsca wykonywania pracy. Warunkiem skorzystania z priorytetu nr 3 jest złożenie przez pracodawcę pisemnego oświadczenia według załącznika C do wniosku.

Ad. 4

Priorytet nr 4

W ramach niniejszego priorytetu środki KFS mogą sfinansować kształcenie ustawiczne osób wyłącznie w wieku powyżej 45. roku życia (zarówno pracodawców, jak i pracowników).

Decyduje wiek osoby, która skorzysta z kształcenia ustawicznego, **w momencie składania przez pracodawcę wniosku o dofinansowanie w Urzędzie**.

Warunkiem skorzystania z priorytetu nr 4 jest złożenie przez pracodawcę pisemnego oświadczenia według załącznika D do wniosku.

Ad. 5

Priorytet nr 5

Priorytet nr 5 pozwala na sfinansowanie niezbędnych form kształcenia ustawicznego osobom (np. matce, ojcu, opiekunowi prawnemu), które powracają na rynek pracy po przerwie spowodowanej sprawowaniem opieki nad dzieckiem.

Priorytet adresowany jest przede wszystkim do osób, które w ciągu jednego roku przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie podjęły pracę po przerwie spowodowanej sprawowaniem opieki nad dzieckiem.

Dostępność do priorytetu nie jest warunkowana powodem przerwy w pracy, tj. nie jest istotne czy był to urlop macierzyński, wychowawczy czy zwolnienie na opiekę nad dzieckiem. Nie ma również znaczenia długość przerwy w pracy jak również fakt, czy jest to powrót do pracodawcy sprzed przerwy, czy zatrudnienie u nowego pracodawcy.

Warunkiem skorzystania z priorytetu nr 5 jest złożenie przez pracodawcę pisemnego oświadczenia według załącznika E do wniosku.

Ad. 6

Priorytet nr 6

Przez „nowe technologie czy narzędzia pracy” w niniejszym priorytecie należy rozumieć technologie, maszyny, rozwiązania nowe dla wnioskodawcy, a nie dla całego rynku. Przykładowo maszyna istniejąca na rynku od bardzo wielu lat, której wnioskodawca do tej pory nie posiadał w swojej firmie będzie w jego przypadku nowym narzędziem pracy.

Wnioskodawca, który chce spełnić wymagania priorytetu nr 6 powinien udowodnić, że **w ciągu jednego roku przed złożeniem wniosku bądź w ciągu trzech miesięcy po jego złożeniu zostały/zostaną zakupione nowe maszyny i narzędzia**, bądź będą wdrożone nowe technologie i systemy, a osoby objęte kształceniem ustawicznym będą wykonywać nowe zadania związane z wprowadzonymi/planowanymi do wprowadzenia zmianami.

Wnioskodawca musi załączyć do wniosku **wiarygodny dokument**, np. kopię dokumentów zakupu, kopię decyzji dyrektora/zarządu o wprowadzeniu norm ISO itp. oraz logiczne i wiarygodne uzasadnienie.

Wsparcie kształcenia ustawicznego w ramach priorytetu nr 6 można objąć jedynie osobę, która w ramach wykonywania swoich zadań zawodowych/na stanowisku pracy korzysta lub będzie korzystać z nowych technologii i narzędzi pracy.

Warunkiem skorzystania z priorytetu nr 6 jest złożenie przez pracodawcę pisemnego oświadczenia według załącznika F do wniosku.

Ad. 7

Priorytet nr 7

Ze wsparcia w ramach priorytetu nr 7 mogą skorzystać osoby, które nie mają świadectwa ukończenia szkoły lub świadectwa dojrzałości.

Warunkiem skorzystania z priorytetu nr 7 jest złożenie przez pracodawcę pisemnego oświadczenia według załącznika G do wniosku.

Priorytet nr 8

W ramach tego priorytetu środki KFS mogą sfinansować obowiązkowe szkolenia branżowe nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu zatrudnionych w publicznych szkołach prowadzących kształcenie zawodowe oraz w publicznych placówkach kształcenia ustawicznego i w publicznych centrach kształcenia zawodowego – prowadzonych zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego, jak również przez osoby fizyczne i osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego.

Priorytet ten pozwala również na skorzystanie z dofinansowania do różnych form kształcenia ustawicznego osób, którym powierzono obowiązki instruktorów praktycznej nauki zawodu lub deklarujących chęć podjęcia się takiego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego. Grupę tę stanowią pracodawcy lub pracownicy podmiotów przyjmujących uczniów na staż bądź osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne.

Definicja stażu uczniowskiego wskazana w art. 121a ust. 1 i ust. 21 ustawy Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. określa go jako staż w rzeczywistych warunkach pracy jaki w celu uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się, mogą w okresie nauki odbywać uczniowie technikum i uczniowie branżowej szkoły I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami. W czasie odbywania stażu uczniowskiego opiekę nad uczniem sprawuje wyznaczony przez podmiot przyjmujący na staż uczniowski opiekun stażu uczniowskiego.

Rozporządzenie MEN z 22 lutego 2019 roku w sprawie praktycznej nauki zawodu w § 11 ust. 1 określa, że praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych są prowadzone pod kierunkiem opiekunów praktyk zawodowych, którymi mogą być pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy albo osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne.

Warunkiem skorzystania z priorytetu nr 8 jest złożenie przez pracodawcę pisemnego oświadczenia według załącznika H do wniosku.

III. PRZEZNACZENIE ŚRODKÓW KFS NA KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

1. Środki KFS można przeznaczyć na finansowanie działań obejmujących:

1. określenie potrzeb pracodawcy w zakresie kształcenia ustawicznego w związku z ubieganiem się o sfinansowanie tego kształcenia ze środków KFS,
2. kursy i studia podyplomowe realizowane z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą,
3. egzaminy umożliwiające uzyskanie dokumentów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych,
4. badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu,
5. ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem.

2. Ze środków KFS nie można sfinansować:

- kształcenia ustawicznego realizowanego poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- kształcenia ustawicznego współmałżonka wnioskodawcy oraz osób będących w bliskim pokrewieństwie z wnioskodawcą (dziecko, rodzice, rodzeństwo),
- staży podyplomowych wraz z kosztem obsługi określonym w przepisach o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz szkoleń specjalizacyjnych lekarzy i lekarzy dentystów, o których mowa w przepisach o zawodach lekarza i lekarza dentysty, a także specjalizacji pielęgniarek i położnych, o których mowa w przepisach o zawodach pielęgniarki i położnej,
- kursów obowiązkowych dla wszystkich pracowników, np. BHP, ochrona danych osobowych,
- kursów języków obcych od podstaw oraz kursów niezwiązanych z branżą prowadzonej działalności, ponieważ do celów zawodowych wymagana jest znajomość języka obcego branżowego, jako poszerzenie posiadanej już umiejętności komunikatywnego posługiwania się językiem obcym.

IV. WARUNKI PRYZNAWANIA ŚRODKÓW KFS

1. Nabory wniosków pracodawców o przyznanie środków KFS na sfinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego organizowane będą poprzez zamieszczenie ogłoszenia na tablicy informacyjnej w siedzibie Urzędu oraz na jego stronie internetowej - **pila.praca.gov.pl**.
2. **Wniosek należy złożyć przed planowanym terminem rozpoczęcia kształcenia ustawicznego**, z uwzględnieniem faktu, że umowa o dofinansowanie może zostać zawarta tylko na działania, które jeszcze się **nie rozpoczęły**. Przy planowaniu terminu rozpoczęcia kształcenia należy wziąć pod uwagę ustawowy termin rozpatrzenia wniosku (30 dni liczone od dnia złożenia w Urzędzie kompletnego i prawidłowo sporządzonego wniosku) wraz z czasem niezbędnym do ewentualnego uzupełnienia/korekty wniosku (w przypadku uzupełnienia/korekty wniosku 30 dni liczone jest od dnia dostarczenia do Urzędu uzupełnionego/skorygowanego wniosku).
3. Pracodawca składa w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pile wniosek w postaci papierowej lub elektronicznej¹ **wraz z wymaganymi załącznikami**, w tym m.in.:
 - I. załączniki podstawowe:
 - a) **pełnomocnictwo** określające jego zakres, podpisane przez osoby uprawnione do reprezentowania pracodawcy, w przypadku gdy pracodawcę reprezentuje pełnomocnik (oryginał lub kopia potwierdzona notarialnie lub za zgodność z oryginałem przez osobę/osoby uprawnione),

¹ Wniosek w formie elektronicznej musi być zgodny z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego oraz opatrzony podpisem elektronicznym (profil zaufany) lub kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

- b) **wzór dokumentu** potwierdzającego kompetencje nabyte przez uczestników, wystawiany przez realizatora usługi kształcenia ustawicznego, o ile nie wynika on z przepisów powszechnie obowiązujących,
 - c) **kopia dokumentu potwierdzającego oznaczenie formy prawnej prowadzonej działalności**, potwierdzona za zgodność z oryginałem pieczęcią oraz podpisem pracodawcy/osoby upoważnionej do reprezentowania pracodawcy – w przypadku braku wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego lub Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (np. może to być umowa spółki cywilnej wraz z ewentualnymi wprowadzonymi do niej zmianami lub statut w przypadku stowarzyszenia, fundacji czy spółdzielni lub inne dokumenty właściwe, np. dla jednostek budżetowych, szkół, przedszkoli),
 - d) **formularzem informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis** (według wzoru załączonego w ogłoszeniu o naborze),
 - e) **załącznik nr 1 do wniosku** - zaświadczenie lub oświadczenie o pomocy de minimis,
 - f) **załącznik nr 2a i/lub 2b do wniosku** - program kształcenia ustawicznego lub zakres egzaminu podpisany przez realizatora kształcenia ustawicznego,
 - g) **załącznik nr 3 do wniosku** - oferta wybranego realizatora podpisana przez realizatora kształcenia ustawicznego,
 - h) **załącznik nr 4 do wniosku** – porównanie ceny wybranej oferty do ofert rynkowych,
 - i) **załącznik nr 5 do wniosku** - wykaz osób, które mają zostać objęte działaniami w ramach KFS,
 - j) **załącznik nr 6 do wniosku** - oświadczenie dot. planów dalszego zatrudnienia osób, które będą objęte kształceniem ustawicznym,
 - k) **załącznik nr 7 do wniosku** - oświadczenie pracodawcy dotyczące działalności w zakresie transportu drogowego towarów – wypełniają wyłącznie wnioskodawcy posiadający w CEiDG/KRS kod PKD 49.41.Z.
- II. załączniki potwierdzające spełnianie priorytetu:
- **załącznik A do wniosku** – oświadczenie pracodawcy o spełnianiu priorytetu nr 1 (wsparcie kształcenia ustawicznego osób zatrudnionych w firmach, które na skutek obostrzeń zapobiegających rozprzestrzenianiu się choroby COVID-19, musiały ograniczyć swoją działalność),
 - **załącznik B do wniosku** - oświadczenie pracodawcy o spełnianiu priorytetu nr 2 (wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników służb medycznych, pracowników służb socjalnych, psychologów, terapeutów, pracowników domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych, prywatnych domów opieki oraz innych placówek dla seniorów/osób chorych/niepełnosprawnych, które bezpośrednio pracują z osobami chorymi na COVID-19 lub osobami z grupy ryzyka ciężkiego przebiegu tej choroby),
 - **załącznik C do wniosku** – oświadczenie pracodawcy o spełnianiu priorytetu nr 3 (wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie zawodach deficytowych),

- **załącznik D do wniosku** - oświadczenie pracodawcy o spełnianiu priorytetu nr 4 (wsparcie kształcenia ustawicznego osób po 45. roku życia),
 - **załącznik E do wniosku** - oświadczenie pracodawcy o spełnianiu priorytetu nr 5 (wsparcie kształcenia ustawicznego dla osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem),
 - **załącznik F do wniosku** - oświadczenie pracodawcy o spełnianiu priorytetu nr 6 (wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy, w tym także technologii i narzędzi cyfrowych),
 - **załącznik G do wniosku** - oświadczenie pracodawcy o spełnianiu priorytetu nr 7 (wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które nie posiadają świadectwa ukończenia szkoły lub świadectwa dojrzałości),
 - **załącznik H do wniosku** - oświadczenie pracodawcy o spełnianiu priorytetu nr 8 (wsparcie realizacji szkoleń dla instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego).
4. Wnioski wraz z załącznikami, złożone w wyznaczonym przez Urząd terminie, rozpatrywane będą do wyczerpania limitu środków KFS dysponowanego przez Urząd.
 5. Wnioski pozostawia się bez rozpatrzenia w przypadku:
 - a) niepoprawienia wniosku we wskazanym terminie,
 - b) niedołączenia wymaganych załączników wskazanych w punkcie IV.3 lit. b) do f),
 - c) niespełnienia warunków określonych w punkcie V.1.
 6. W przypadku, gdy wniosek jest wypełniony nieprawidłowo lub nie zawiera załączników wymienionych w punkcie IV.3 lit. a) oraz od g) do k), a także w punkcie IV.3.II wyznacza się pracodawcy termin, **nie krótszy niż 7 dni i nie dłuższy niż 14 dni**, do jego poprawienia.
 7. W terminie **30 dni** od dnia złożenia kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku, pracodawca informowany jest o sposobie jego rozpatrzenia.
 8. W przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku uzasadnia się odmowę. **Sposób rozpatrzenia wniosku nie podlega procedurze odwoławczej w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.**
 9. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku zawierana jest umowa o dofinansowanie kształcenia ustawicznego. W przypadku objęcia dofinansowaniem kilku form kształcenia ustawicznego dla większej liczby uczestników – dopuszcza się możliwość zawarcia kilku odrębnych umów na każdą z form.
 10. Środki KFS mogą być przyznane do wysokości:
 - a) **100% kosztów kształcenia ustawicznego** – jeżeli pracodawca należy do grupy mikroprzedsiębiorstw może otrzymać **maksymalnie 7.000,00 zł na 1 uczestnika**,
 - b) **80% kosztów kształcenia ustawicznego**, jeżeli pracodawca należy do grupy małych, średnich lub innych przedsiębiorstw może otrzymać **maksymalnie**

7.000,00 zł na 1 uczestnika (nie więcej niż 80% całkowitego kosztu kształcenia), natomiast pozostałe 20% kosztów pracodawca pokrywa z własnych środków.

Przy wyliczaniu 20% wkładu własnego należy uwzględnić wyłącznie koszty samego kształcenia ustawicznego. Nie można uwzględnić kosztów, które ponoszone są w związku z udziałem pracowników w kształceniu ustawicznym, np. wynagrodzeń za godziny nieobecności w pracy w związku z uczestnictwem w zajęciach, kosztów delegacji w przypadku dojazdu do miejscowości innej niż miejsce pracy itp.

Wnioski, których wartość przekracza 7.000,00 zł na osobę mogą być realizowane pod warunkiem złożenia przez pracodawcę oświadczenia, że pozostałą część kosztów kształcenia sfinansuje z własnych środków.

11. Na jedną osobę przyznawane będzie dofinansowanie jednego kursu lub jednego kierunku studiów podyplomowych.

W przypadku konieczności przeprowadzenia badań lekarskich i/lub psychologicznych wymaganych do podjęcia kształcenia dopuszcza się możliwość ich dofinansowania. Wnioskodawca może ubiegać się także o dofinansowanie kosztu egzaminu umożliwiającego uzyskanie dokumentu potwierdzającego nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych.

W uzasadnionych przypadkach, tj. wymagających ukończenia więcej niż 1 kursu/przystąpienia do więcej niż 1 egzaminu, niezbędnego do wykonywania zawodu, dopuszcza się możliwość ich dofinansowania.

12. Przyznane pracodawcy środki muszą być wydatkowane do końca bieżącego roku kalendarzowego.

13. Powiatowy Urząd Pracy w Pile nie finansuje ze środków KFS kształcenia ustawicznego pracodawcom zamierzającym samodzielnie realizować usługi edukacyjne dla swoich pracowników.

14. Wyboru realizatora kształcenia ustawicznego dokonuje pracodawca, przy zachowaniu zasady racjonalnego wydatkowania środków. W sytuacjach budzących wątpliwości co do oszacowanej wysokości kosztów kształcenia Urząd zastrzega sobie prawo do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego w ww. zakresie.

15. Przyznanie środków KFS może dotyczyć pracowników zatrudnionych bez względu na rodzaj umowy o pracę i wymiar czasu pracy przez okres co najmniej do czasu zakończenia kształcenia ustawicznego. Dofinansowanie kształcenia w ramach KFS przeznaczone jest dla osób **świadczących pracę**. Pracownik przebywający na urlopie macierzyńskim, rodzicielskim, ojcowskim, wychowawczym, bezpłatnym nie spełnia tego warunku.

16. Pracodawca zobowiązany jest do zawarcia z pracownikiem, któremu zostaną sfinansowane koszty kształcenia ustawicznego, umowy określającej prawa i obowiązki stron.

17. Urząd zobowiązuje się przekazać środki KFS na rachunek bankowy pracodawcy:

- w trakcie trwania kształcenia ustawicznego w formie kursu/studiów podyplomowych w terminie do **14 dni roboczych** od dnia rozpoczęcia formy kształcenia ustawicznego, tj. kursu lub studiów podyplomowych (w sytuacji, gdy

forma kształcenia realizowana jest w różnych terminach, środki przekazywane będą do 14 dni roboczych od wskazanej we wniosku daty rozpoczęcia formy kształcenia), **pod warunkiem przedstawienia w terminie 2 dni roboczych od dnia rozpoczęcia kształcenia, oświadczenia potwierdzającego rozpoczęcie kursu/studiów podyplomowych.**

Zaświadczenie należy dostarczyć do tut. Urzędu osobiście, listownie lub przesłać na adres e-mail: szkolenia@pup.pila.pl.

– w terminie do **14 dni roboczych** od daty egzaminu, **pod warunkiem przedstawienia w terminie 2 dni roboczych od dnia egzaminu, oświadczenia potwierdzającego przystąpienie do egzaminu,**

– w terminie **3 dni roboczych** przed terminem kształcenia ustawicznego w formie badań lekarskich i/lub psychologicznych w przypadku konieczności ich przeprowadzenia,

pod warunkiem otrzymania z Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego przeznaczonych na kształcenie ustawiczne pracodawców i pracowników.

18. Finansowanie kosztów kształcenia ustawicznego pracodawcy i pracowników, udzielane pracodawcom prowadzącym działalność gospodarczą w rozumieniu prawa konkurencji Unii Europejskiej, **stanowi pomoc de minimis**, o której mowa we właściwych przepisach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy de minimis oraz pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie.
19. Realizatorem kształcenia ustawicznego finansowanego ze środków KFS musi być podmiot zarejestrowany na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz prowadzący rozliczenia w PLN, zgodnie z obowiązującymi na terenie RP przepisami rachunkowymi oraz podatkowymi.
20. Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 14 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie zwolnień od podatku towarów i usług oraz warunków stosowania tych zwolnień, usługi kształcenia zawodowego lub przekwalifikowania zawodowego, finansowane **w co najmniej 70% ze środków publicznych oraz świadczone usługi i dostawa towarów ściśle z tymi usługami związane – zwolnione są z podatku VAT.**

V. KRYTERIA OCENY WNIOSKÓW

Wnioski pracodawców rozpatrywane będą komisyjnie. Powiatowy Urząd Pracy w Pile dokonując oceny złożonych wniosków będzie kierować się następującymi kryteriami:

1. Warunki konieczne do spełnienia, aby wniosek podlegał dalszej ocenie:

a) posiadanie przez pracodawcę aktualnego dokumentu potwierdzającego oznaczenie formy prawnej prowadzonej działalności.

Sposób oceny: spełnia / nie spełnia,

b) uprawnienia wybranego przez pracodawcę usługodawcy do świadczenia usług szkoleniowych w formach pozaszkolnych w przypadku dofinansowania kursów.

Sposób oceny: spełnia / nie spełnia,

- c) spełnianie priorytetów określonych przez Ministra właściwego ds. pracy na dany rok kalendarzowy.

Sposób oceny: spełnia / nie spełnia,

Jeżeli wniosek nie spełnia ww. kryteriów – nie podlega dalszej ocenie.

2. Kryteria podlegające ocenie punktowej:

- a) zgodność kompetencji nabywanych przez uczestników kształcenia ustawicznego z potrzebami na rynku pracy w powiecie pilskim określonych „Barometrem zawodów” (prognozą na 2021 r.).

Waga kryterium: 0 – 1 pkt (ZGODNE – 1 pkt, NIEZGODNE – 0 pkt),

- b) posiadanie przez realizatora kształcenia certyfikatu jakości usług.

Waga kryterium: 0 – 1 pkt (posiada certyfikat – 1 pkt, brak certyfikatu – 0 pkt),

- c) doświadczenie realizatora kształcenia dotyczące prowadzenia kształcenia we wnioskowanym przez pracodawcę zakresie.

Waga kryterium: 0 – 1 pkt (posiada doświadczenie – 1 pkt, brak doświadczenia – 0 pkt),

- d) długość deklarowanego przez pracodawcę okresu utrzymania w zatrudnieniu przeszkolonego pracownika lub okres prowadzenia działalności gospodarczej w przypadku finansowania kształcenia ustawicznego wyłącznie dla pracodawcy.

Waga kryterium: 0 – 1 pkt (do 1 roku – 0 pkt, powyżej 1 roku – 1 pkt),

- e) cena usługi wskazanej do sfinansowania z KFS w porównaniu z kosztami podobnych usług dostępnych na rynku.

Waga kryterium: 0 – 1 pkt (niższa lub równa – 1 pkt, wyższa – 0 pkt).

Pozytywnie - do wyczerpania limitu środków dysponowanych przez Urząd – będą rozpatrywane wnioski, które spełniają warunki określone w pkt V.1 oraz uzyskają **minimum 3 punkty** z kryteriów podlegających ocenie punktowej.

W przypadku ubiegania się przez pracodawcę o dofinansowanie kursu wraz z egzaminem, badaniami lekarskimi i/lub psychologicznymi niezbędnymi do udziału w kursie, ubezpieczeniem NNW w związku z udziałem w kursie – ocenie podlega realizator kursu.

Realizator kształcenia ustawicznego w formie:

- egzaminu musi być instytucją uprawnioną do egzaminowania zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- badań lekarskich i/lub psychologicznych musi być wykonawcą uprawnionym do przeprowadzania badań zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ponadto należy przedstawić szczegółowe uzasadnienie konieczności przystąpienia do egzaminu niezwiązanego z kursem oraz wskazać, czy przystąpienie do niego jest warunkiem niezbędnym do utrzymania zatrudnienia.

VI. WARUNKI ZWROTU ŚRODKÓW KFS PRZEZ PRACODAWCĘ

1. Pracodawca zwraca wypłacone środki KFS w przypadku:
 - a) nieukończenia kształcenia ustawicznego przez pracownika, z powodu rozwiązania przez niego umowy o pracę lub rozwiązania z nim umowy o pracę na podstawie art. 52 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,
 - b) wydania ich niezgodnie z przeznaczeniem, tj. na działania o innym zakresie, adresowane do innych grup lub innej liczby osób, realizowane w innym terminie niż wskazane we wniosku stanowiącym integralną część umowy,
 - c) niewykorzystania ich części lub całości lub w przypadku nieprzestrzegania innych postanowień zawartej umowy.

VII. MONITOROWANIE WYKORZYSTANYCH ŚRODKÓW KFS

U pracodawcy może zostać przeprowadzona kontrola w zakresie przestrzegania postanowień umowy, wydatkowania środków KFS zgodnie z przeznaczeniem, właściwego ich dokumentowania oraz rozliczania. Pracodawca będzie zobowiązany do okazania dokumentów i udzielania wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Wnioskodawca dofinansowania kształcenia ustawicznego ze środków KFS zobowiązany jest do dokonania rozeznania rynku w celu wybrania najkorzystniejszej oferty gwarantującej efektywne wykorzystanie środków publicznych - przez najkorzystniejszą ofertę rozumie się ofertę, która przedstawia najkorzystniejszy bilans ceny i innych kryteriów określonych w pkt V.2.
W przypadku, gdy na rynku usług nie występuje konkurencja, pracodawca zobowiązany jest do złożenia stosownego oświadczenia. W sytuacjach budzących wątpliwości, m.in. w przypadku ceny/kosztów kształcenia odbiegającego od zazwyczaj spotykanych na rynku usług szkoleniowych, Urząd ma prawo poprosić pracodawcę o wyjaśnienia i szczegółowe uzasadnienie dofinansowania kształcenia ustawicznego u danego usługodawcy lub obniżyć wysokość przyznanego dofinansowania.
2. Z uwagi na obecną sytuację wywołaną przez COVID-19 w ramach środków KFS w 2021 roku finansowane mogą być koszty kształcenia ustawicznego **w formie stacjonarnej lub kursów w formie on-line**. W przypadku kursów w formie on-line pracodawca uzasadnia dodatkowo we wniosku konieczności realizacji kształcenia w ww. formie.
3. Finansowaniu nie podlegają pozostałe koszty, jakie pracodawca ponosi w związku z udziałem pracowników w kształceniu, np. wynagrodzenia za godziny nieobecności w pracy w związku z uczestnictwem w zajęciach, koszty zakwaterowania, koszty dojazdu na zajęcia itp.
4. Wnioski o przyznanie dofinansowania ze środków KFS **o wartości powyżej 50 tys. zł, złożone przez Starostwo oraz jednostki organizacyjne powiatu pilskiego**, zostaną przedstawione do zaopiniowania Powiatowej Radzie Rynku Pracy.
5. Złożenie wniosku nie gwarantuje otrzymania środków KFS.
6. Wnioski o dofinansowanie kształcenia ustawicznego ze środków KFS należy składać w formie:

a) papierowej:

- **listownie na adres:** Powiatowy Urząd Pracy w Pile, aleja Niepodległości 24, 64-920 Piła,
- **w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pile - poprzez złożenie wniosku w skrzynce podawczej,** znajdującej się przy punkcie informacyjnym Urzędu - w zamkniętej kopercie z adnotacją „WNIOSEK KFS 2021”,
- **w Filii w Wyrzysku Powiatowego Urzędu Pracy w Pile - poprzez złożenie wniosku w skrzynce podawczej,** znajdującej się przy punkcie informacyjnym Filii w Wyrzysku - w zamkniętej kopercie z adnotacją „WNIOSEK KFS 2021”,

b) elektronicznej:

- poprzez **elektroniczną skrzynkę podawczą** na portalu ePUAP.gov.pl - skrzynka /PUPPILA/SkrytkaESP.

Wniosek złożony w formie elektronicznej powinien zawierać wszystkie wymagane do wniosku załączniki, opatrzone nazwą załącznika i numerem, a strony wniosku winny być ponumerowane.

Przez ePUAP dokumenty mogą być przesyłane:

- wyłącznie przez osoby umocowane do reprezentowania pracodawcy (należy przedłożyć pełnomocnictwo),
- z zarejestrowanego na pracodawcę konta na platformie ePUAP.

Wniosek złożony w formie elektronicznej musi zawierać:

- 1) bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu z zachowaniem zasad przewidzianych w przepisach o podpisie elektronicznym, złożony przez osobę umocowaną przez pracodawcę lub przez konto ePUAP zarejestrowane na pracodawcę,
- 2) podpis potwierdzony profilem zaufanym elektronicznej platformy administracji publicznej zarejestrowanym na pracodawcę lub umocowaną przez niego osobę.

Wniosek oraz wszystkie załączniki muszą być podpisane przez pracodawcę lub osobę uprawnioną do reprezentowania pracodawcy (za wyjątkiem programu i oferty kształcenia wraz z klauzulą informacyjną podpisywanymi przez realizatora kształcenia). Jeżeli pracodawca działa przez pełnomocnika, do wniosku musi być dołączone pełnomocnictwo.

Urząd nie ponosi odpowiedzialności za awarię platformy ePUAP, niewłaściwie przesłane lub uszkodzone pliki.

Za datę złożenia wniosku uznaje się datę wpływu wniosku do Powiatowego Urzędu Pracy w Pile/Filii w Wyrzysku we wszystkich formach wymienionych w niniejszym punkcie.

Wnioski złożone przed lub po terminie naboru pozostawia się bez rozpatrzenia.

7. Wnioski o dofinansowanie kształcenia ustawicznego ze środków KFS można składać **wyłącznie na formularzu zamieszczonym na stronie internetowej Urzędu:** pila.praca.gov.pl w zakładce „Dokumenty do pobrania”. „Kryteria przyznawania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na kształcenie ustawiczne w 2021 roku” dostępne są również w niniejszej zakładce.

8. Wszystkie naniesione poprawki lub zmiany muszą być paraflowane i opatrzone datą.
9. Dokumenty sporządzone w innym języku niż język polski winny zostać przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego, przed ich złożeniem w Urzędzie. Koszt tłumaczeń ponosi wnioskodawca.
10. Niniejsze kryteria zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie przyznawania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego i kierunkowymi wytycznymi Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii na 2021 rok.

1. Zidentyfikowane w powiecie pilskim zawody deficytowe według „Barometru zawodów” (prognozy na 2021 r.):

- administratorzy stron internetowych,
- asystenci w edukacji,
- betoniarze i zbrojarze,
- biolodzy, biotechnolodzy, biochemicy,
- blacharze i lakiernicy samochodowi,
- cieśle i stolarze budowlani,
- cukiernicy,
- dekarze i blacharze budowlani,
- diagności samochodowi,
- elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy,
- farmaceuci,
- fizjoterapeuci i masażyści,
- fryzjerzy,
- inżynierowie budownictwa,
- kelnerzy i barmani,
- kierowcy autobusów,
- kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych,
- kierownicy budowy,
- kierownicy ds. logistyki,
- kosmetyczki,
- krawcy i pracownicy produkcji odzieży,
- kucharze,
- lekarze,
- magazynierzy,
- masarze i przetwórcy ryb,
- mechanicy maszyn i urządzeń,
- mechanicy pojazdów samochodowych,
- monterzy instalacji budowlanych,
- monterzy konstrukcji metalowych,
- monterzy maszyn i urządzeń,
- murarze i tynkarze,
- nauczyciele nauczania początkowego,
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu,
- nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących,
- nauczyciele przedmiotów zawodowych,
- nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych,

- obuwnicy,
- operatorzy aparatury medycznej,
- operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych,
- operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych,
- opiekunki dziecięce,
- opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej,
- piekarze,
- pielęgniarki i położne,
- pomoce kuchenne,
- pracownicy ds. rachunkowości i księgowości,
- pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych,
- pracownicy poligraficzni,
- pracownicy przetwórstwa metali,
- pracownicy służb mundurowych,
- pracownicy socjalni,
- projektanci i administratorzy baz danych, programiści,
- projektanci wzornictwa przemysłowego i operatorzy CAD,
- psycholodzy i psychoterapeuci,
- ratownicy medyczni,
- robotnicy budowlani,
- robotnicy obróbki drewna i stolarze,
- samodzielni księgowi,
- spawacze,
- specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji,
- specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki,
- spedytorzy i logistycy,
- sprzedawcy i kasjerzy,
- szefowie kuchni,
- tapicerzy,
- zaopatrzeniowcy i dostawcy.